

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

625

Vragen van de leden **Voordewind** (ChristenUnie) en **Jasper van Dijk** (SP) aan de minister en staatssecretaris van Buitenlandse Zaken over *berichten dat volgens een VN «Group of Experts» Rwanda en Oeganda directe militaire steun geven aan guerrillastrijders in Congo en over de mensenrechtensituatie in Rwanda* (ingezonden 29 oktober 2012).

Antwoord minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken), mede namens de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 22 november 2012)

Vraag 1

Kent u de berichten over de constatering van een VN «Group of Experts» dat Rwanda en Oeganda directe militaire steun geven aan de «M23» guerrillastrijders in Congo?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Wat is uw reactie op de constatering van de VN «Group of Experts»? Op welke manier weegt u deze nieuwe bevindingen van de «Group of Experts» mee in beoordeling van de relatie met Rwanda en Oeganda, zoals u hebt toegezegd in antwoord op eerdere vragen?² Geeft het stevige oordeel van de «Group of Experts» aanleiding om de relatie met deze landen te herzien, bijvoorbeeld door de (nu opgeschorte) sectorale steun aan Rwanda definitief stop te zetten?

Antwoord 2 en 3

Op 17 oktober jl. zijn conclusies uit het concept-eindrapport van de VN-*Group of Experts* uitgelekt in de media. Aangezien wij geen kennis hebben kunnen nemen van het volledige eindrapport, is het op dit moment nog niet mogelijk om tot een afgewogen oordeel over het rapport te komen of om nieuwe maatregelen te overwegen.

¹ Telegraph, 17 oktober 2012, «Rwanda and Uganda supplying Congo rebels with weapons, says UN»

BBC News, 17 oktober 2012, «Rwanda defence chief leads DR Congo rebels, UN report says»
The Guardian, 18 oktober 2012, «Rwandan minister is leader of Congo rebels, UN says»

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 219

Vraag 4

Hebt u kennisgenomen van het bericht dat rebellen dit jaar ongeveer 5 000 vrouwen hebben verkracht in de oostelijke provincie Noord-Kivu in Congo en dat mensen worden ontvoerd en gedwongen te vechten voor de rebellen?³ Hoe beoordeelt u de huidige mensenrechtensituatie in Congo?

Antwoord 4

Ja. De mensenrechtensituatie in met name het Oosten van de Democratische Republiek Congo is momenteel zeer verontrustend. Mensenrechtenschendingen zoals vermeld in het door u genoemde bericht vinden op grote schaal plaats. Ook de straffeloosheid die hiermee gepaard gaat is zorgelijk.

Vraag 5

Wat is, naast bovenstaande bevindingen over extern gedrag door Rwanda, uw reactie op de inhoud van het rapport van Amnesty International over de interne mensenrechtensituatie in Rwanda, waar onder meer melding wordt gemaakt van het vasthouden van mensen in illegale detentie in geheime gevangenissen, marteling tijdens illegale detentie, gebrek aan toegang tot medische hulp voor gedetineerden en gebrek aan een eerlijke rechtsgang?⁴ Hoe beschouwt u deze conclusies in het licht van de Nederlandse steun aan de Rwandese justitiesector, die tijdelijk is opgeschort? Geven deze conclusies aanleiding om de steun definitief op te schorten?

Antwoord 5

De door Amnesty genoemde zaken betreffen deels feiten die reeds in 2010 aan het licht kwamen en die Nederland, mede in EU-verband, bij verschillende gelegenheden bij de Rwandese autoriteiten onder de aandacht bracht. De Nederlandse steun aan de justitiesector heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van deze sector en biedt ruimte om de dialoog aan te gaan over verdere verbeteringen. Het besluit tot aanhouding van de begrotingssteun aan de justitiesector staat hier geheel los van.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de zorgen van Amnesty International over het proces tegen de politica Victoire Ingabire, onder meer dat rechters vragen van de verdediging niet hebben toegelaten, dat rechters niet hebben doorgevraagd op de situatie dat medeverdachten belastende verklaringen hebben afgegeven tijdens hun verblijf in Kamp Kami, een militair kamp waar mensen illegaal werden vastgehouden en gemarteld, en dat de bewijslast voor eventuele marteling bij de verdachte ligt? Zet Nederland in op een eerlijk proces voor Victoire Ingabire? Zo ja, op welke manier?

Antwoord 6

De zorgen van Amnesty over het proces tegen Victoire Ingabire zijn ons bekend. De Nederlandse ambassade in Rwanda heeft het proces tegen Victoire Ingabire samen met partners nauwlettend gevolgd. Vooralsnog is er geen reden om aan te nemen dat het proces als geheel niet eerlijk is verlopen.

Vraag 7

Hoe geeft Nederland de relatie vorm met Rwanda, nu dat land onlangs lid is geworden van de Veiligheidsraad? Dringt Nederland aan op naleving van internationale normen en mensenrechtenverdragen, zeker in het licht van bovenstaande schendingen van mensenrechten?

Antwoord 7

Nederland dringt in de bilaterale relatie met Rwanda regelmatig aan op naleving van internationale normen en mensenrechtenverdragen. Nu Rwanda per 1 januari 2013 toetreedt tot de VN-Veilighedsraad zullen de ogen van de internationale gemeenschap nog sterker gericht zijn op de naleving van internationale normen en verdragen door dat land.

³ Amnesty International, 8 oktober 2012, «Rwanda: Shrouded in secrecy: Illegal detention and torture by military intelligence»

⁴ Trouw, 18 oktober 2012, «Rebellen verkrachten 5 000 vrouwen in Congo»